

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.8.45>**Валентина Дрозд,**

докт. юрид. наук, доцент, старший науковий співробітник,
начальник 3-го відділу науково-дослідної лабораторії проблем правового
та організаційного забезпечення діяльності Міністерства
Державного науково-дослідного інституту
Міністерства внутрішніх справ України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Метою статті є дослідження проблемних питань допустимості доказів у судовому провадженні з урахуванням судової практики. У статті на підставі прикладів із судової практики розглянуто проблемні аспекти визначення судом допустимості доказів; досліджено поняття «очевидно недопустимий доказ» та визначено випадки, в яких докази є очевидно недопустимими; наведено приклади визнання доказів недопустимими на підставі розбіжностей між даними досудового розслідування та безпосереднього дослідження судом доказів; з'ясовано проблемні аспекти допустимості показань з чужих слів. Наголошено, що одним із дискусійних питань є порядок визнання доказів очевидно недопустимими. Так, у разі встановлення очевидно недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо воно було розпочате. Тобто в даному випадку суд може на будь-якому етапі судового розгляду визнати доказ недопустимим, що сприятиме більш швидкому розгляду кримінального провадження. Але поняття «очевидно недопустимий доказ» має оціночний характер, адже кримінальним процесуальним законом воно не надано. З'ясовано, що після прямого допиту протилежній стороні кримінального провадження надається можливість перехресного допиту свідка. Під час перехресного допиту дозволяється ставити навідні запитання. Право на перехресний допит зумовлюється необхідністю забезпечення принципу безпосередності дослідження доказів, що дає стороні можливість з'ясувати всі обставини, які вона вважає важливими для вирішення справи, уточнити показання свідка та поставити під сумнів ті чи інші повідомлення особи або її репутацію. Зроблено висновок, що оцінка допустимості доказів у судовому провадженні відіграє головну роль у вирішенні кримінального провадження по суті та є передумовою винесення законного, обґрунтованого та вмотивованого судового рішення. Вирішення окреслених проблемних питань сприятиме виконанню завдань кримінального провадження та забезпечить додержання конституційних прав усіх його учасників.

Ключові слова: допустимість доказів, очевидно недопустимий доказ, безпосередність дослідження судом доказів, показання з чужих слів.

Постановка проблеми. Перевірка доказів на їх допустимість є найважливішою гарантією забезпечення прав і свобод людини і громадянина в кримінальному процесі та ухвалення законного і справедливого рішення у кримінальному провадженні. Саме суд відіграє в цьому процесі вирішальну роль, оскільки суддя приймає рішення на підставі оцінки допустимості, достовірності, достатності та належності доказів, які надали йому сторони на підтвердження своїх правових позицій. Разом із тим у визначенні допустимості доказів існує ряд дискусійних питань, які потребують вирішення з урахуванням судової практики. Серед них визначення поняття «очевидно недопустимий доказ», визнання допустимості як доказів показань з чужих слів, а також проблемні аспекти безпосередності дослідження судом доказів.

Зазначене зумовлює актуальність даної наукової статті.

Стан дослідження. Питання допустимості доказів у кримінальному провадженні завжди викликали великий науковий інтерес та досліджувалися такими вченими-процесуалістами, як Р. С. Белкін, В. В. Вапнярчук, Т. В. Ворфоломеєва, Ю. М. Грошев, Т. М. Добровольська, О. В. Капліна, Л. М. Лобойко, В. З. Лукашевич, В. Т. Нор, О. С. Осетрова, В. М. Савицький, С. М. Стахівський, О. М. Толочко, В. В. Тютюнник, Ф. Н. Фаткуллін, О. Г. Шило, М. Є. Шумило тощо.

Метою статті є дослідження проблемних питань допустимості доказів у судовому провадженні з урахуванням судової практики.

Виклад основного матеріалу. Кримінальний процесуальний закон не дає вичерпного переліку підстав, за наявності яких докази мають визнаватися недопустимими, натомість надає право суду вирішувати питання їх допустимості чи недопустимості у порядку, передбаченому ст. 89 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України). Зокрема, питання допустимості доказів вирішує суд під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення. Сторони кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, мають право під час судового розгляду подавати клопотання про визнання доказів недопустимими, а також наводити заперечення проти визнання доказів недопустимими [1].

Одним із дискусійних питань є порядок визнання доказів очевидно недопустимими. Так, відповідно до ч. 2 ст. 89 КПК України, у разі встановлення очевидної недопустимості доказу під час судового розгляду суд визнає цей доказ недопустимим, що тягне за собою неможливість дослідження такого доказу або припинення його дослідження в судовому засіданні, якщо воно було розпочате. Тобто в даному випадку суд може на будь-якому етапі судового розгляду визнати доказ недопустимим, що сприятиме більш швидкому розгляду кримінального провадження. Але поняття «очевидно недопустимий доказ» має оціночний характер, адже кримінальним процесуальним законом воно не надано.

У даному випадку, вважаємо, можливо застосовувати положення ст. 90 КПК України щодо преюдиціальності судових рішень. Дослідження судової практики з цього питання дозволяє визначити, що, по-перше, вирішення питання про визнання доказу очевидно недопустимим відбувається з ініціативи сторін кримінального провадження, здебільшого сторони захисту (що цілком відповідає принципу змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів та у доведенні перед судом їх переконливості); по-друге, ознака очевидності чи неочевидності допустимості певного доказу є оціночним поняттям, і вирішення цього питання належить виключно до дискреційних повноважень суду; по-третє, суди вважають, що для встановлення очевидної недопустимості доказів необхідно їх досліджувати у взаємозв'язку з іншими доказами, тому доцільно вирішувати зазначене питання під час прийняття остаточного рішення у справі; по-четверте, жоден доказ обвинувачення чи захисту не має наперед

визначеної сили, та їх оцінка має ґрунтуватися на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального правопорушення [2–5].

Розглянемо більш детально визначення «очевидно недопустимий доказ». Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ відносить до очевидно недопустимих доказів: 1) відомості, матеріали та інші фактичні дані, отримані органом досудового розслідування в непередбаченому процесуальним законом порядку чи з його порушенням; 2) відомості, матеріали та інші фактичні дані, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини (ст. 87 КПК). При цьому сторони мають доводити «очевидну недопустимість доказів», зокрема, шляхом надання суду відповідних відомостей, заслуховуванням думки експерта, спеціаліста тощо [6].

У доктрині кримінального процесу існують різні наукові погляди на це питання. Зокрема, А. В. Панова вважає, що очевидна недопустимість є якісною характеристикою допущених порушень передбаченого законом порядку доказування в кримінальному провадженні. Її сутність полягає в тому, що такі порушення є безсумнівними, безперечними і саме в силу цього не потребують здійснення їх перевірки і зіставлення з іншими доказами, наданими учасниками судового провадження. Такі порушення процесуальної форми можуть бути пов'язані не тільки з істотним порушенням прав і свобод людини, а і з будь-яким іншим недотриманням правил допустимості доказів. До таких доказів А. В. Панова відносить здійснення досудового розслідування щодо неповнолітнього без участі захисника; здійснення слідчих (розшукових) дій працівником оперативного підрозділу без доручення слідчого; проведення слідчих (розшукових) дій за межами строків досудового розслідування [7, с. 175].

О. В. Литвин зазначає, що очевидно недопустимими доказами є докази, які: 1) отримані органом досудового розслідування в не передбаченому процесуальним законом порядку; 2) отримані органом досудового розслідування з порушенням передбаченого процесуальним законом порядку; 3) докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини (ст. 87 КПК України) [8, с. 357].

На нашу думку, найбільш повне визначення очевидно недопустимих доказів надано М. І. Шевчуком, який вважає, що такі докази у будь-якому разі в результаті їх оцінки визнаються судом недопустимими. Зокрема, 1) докази, які отримані внаслідок істотного

порушення прав і свобод людини, гарантованих нормами Основного Закону України, нормами кримінального процесуального законодавства України, а також міжнародними стандартами захисту прав людини; 2) докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини; 3) докази, отримані органами досудового розслідування в не передбаченому процесуальним законом порядку; 4) докази, на недопустимість яких вказується в кримінальному процесуальному законодавстві України [9, с. 210-211].

Щодо моменту визнання доказів очевидно недопустимими зазначимо, що, з одного боку, таке визнання на будь-якому етапі судового розгляду дозволяє пришвидшити процес розгляду кримінального провадження, але, з іншого боку, кожний доказ повинен досліджуватися та оцінюватися не окремо, а у взаємозв'язку з іншими доказами, тому більш доцільно вирішувати це питання під час прийняття рішення у кримінальному провадженні, адже відповідно до ч. 1, 3 ст. 370 КПК України судові рішення повинні бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 КПК України.

Наступним важливим питанням під час визначення допустимості доказів є необхідність їх безпосереднього дослідження судом. Частиною 1 ст. 23 КПК України встановлено, що суд досліджує докази безпосередньо. Показання учасників кримінального провадження суд отримує усно. Відповідно до ч. 4 ст. 95 КПК України, суд може ґрунтувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отримав у порядку, передбаченому ст. 225 КПК України. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них [1].

Звернемося до судової практики. Так, у кримінальному провадженні було проведено пред'явлення особи для впізнання за участю свідка. Відповідно до протоколу вказаної слідчої дії свідок впізнав обвинуваченого як особу, яку він підвозив разом з іншим обвинуваченим 15 липня 2015 року із с. Залізний Порт в с. Зеленівка та назад. Крім того, судом першої інстанції також встановлено, що того ж дня органом досудового розслідування було проведено пред'явлення особи для впізнання за участю потерпілих, які впізнали обвинуваченого як особу, яка разом з іншим обвинуваченим

вчинила на них розбійний напад. Разом із тим в ході судового розгляду в суді першої інстанції свідок надав показання, згідно з якими він не впізнав засудженого та заперечив той факт, що саме його він підвозив 15 липня 2015 року. Одночасно в судовому засіданні потерпілі надали показання, якими заперечили факт впізнання засудженого, пояснивши, що розбійний напад стосовно них останній не вчиняв і раніше вказували на нього помилково. Заслухавши показання свідка та потерпілих, місцевий суд відповідно до вимог ч. 4 ст. 95 КПК України взяв їх до уваги та поклав в основу свого рішення, а протоколи пред'явлення особи для впізнання від 16 липня 2015 року за участю вказаних осіб суд ухвалив не приймати як доказ та не враховувати під час постановлення рішення [10].

Схожа ситуація склалася також в іншому кримінальному провадженні. Дії обвинуваченого органом досудового розслідування кваліфіковано за ч. 3 ст. 368 КК як умисні, що виразились в одержанні службовою особою, яка займає відповідальне становище, неправомірної вигоди за вчинення такою службовою особою в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду, будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища, поєднаних із вимаганням. Районним судом постановлено виправдальний вирок у зв'язку з відсутністю події кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України. На підставі безпосереднього дослідження в суді показань обвинуваченого та свідків суд визнав такими, що не підтверджують пред'явленого виправданому обвинувачення, адже кожен з допитаних свідків під час судового розгляду пояснив суду (а стороною обвинувачення не було доведено протилежного), що виправданій у них грошей (неправомірну вигоду) не вимагав, їм нічого не було відомо про таку його вказівку. Крім цього, судом визнано недопустимими й інші докази, зокрема протокол обшуку, огляду грошових купюр та мобільних телефонів, протоколи НС(Р)Д [11].

В іншому кримінальному провадженні Верховним Судом встановлено порушення судом апеляційної інстанції принципу безпосередності дослідження доказів у суді, на підставі чого ухвалу апеляційного суду скасовано та призначено новий судовий розгляд у суді апеляційної інстанції [12, с. 88-89].

Проблемним питанням, що має неоднозначне тлумачення, є визначення допустимим доказом показань з чужих слів. Відповідно до ч. 1 ст. 97 КПК України, показаннями з чужих слів є висловлювання, здійснене в усній,

письмовій або іншій формі, щодо певного факту, яке ґрунтується на поясненні іншої особи. Суд має право визнати допустимим доказом показання з чужих слів незалежно від можливості допитати особу, яка надала первинні пояснення, у виняткових випадках, якщо такі показання є допустимим доказом згідно з іншими правилами допустимості доказів. При цьому, приймаючи це рішення, суд зобов'язаний враховувати: 1) значення пояснень і показань (у разі їх правдивості) для з'ясування певної обставини і їх важливість для розуміння інших відомостей; 2) інші докази щодо питань, передбачених пунктом 1 цієї частини, які подавалися або можуть бути подані; 3) обставини надання первинних пояснень, які викликають довіру щодо їх достовірності; 4) переконливість відомостей щодо факту надання первинних пояснень; 5) складність спростування пояснень, показань з чужих слів для сторони, проти якої вони спрямовані; 6) співвідношення показань з чужих слів з інтересами особи, яка надала ці показання; 7) можливість допиту особи, яка надала первинні пояснення, або причини неможливості такого допиту [1].

Але під час розгляду в суді кримінальних проваджень постає питання щодо того, чи є показання, в яких передаються висловлення іншої особи, показаннями з чужих слів у значенні ст. 97 КПК України. З цього приводу Верховним Судом висловлено позицію, що в такому випадку необхідно встановити, чи надаються або використовуються ці висловлювання іншої особи для доведення існування того факту, про який ідеться в цьому переданому висловлюванні. При цьому Верховний Суд зазначив, що показання, які містять висловлювання іншої особи, надані з іншою метою, наприклад, для доведення того, що інша особа висловилася саме так за певних обставин, не можуть вважатися показаннями з чужих слів відповідно до статті 97 КПК України, оскільки у такому разі вони є повідомленням про факт висловлювання, який свідок безпосередньо спостерігав.

Так, у справі № 441/845/17 особу засуджено за вчинення злочинів, передбачених ч. 2 ст. 115 КК України та ч. 1 ст. 129 КК України. Суд апеляційної інстанції залишив вирок без змін. Натомість засуджений та його захисник у касаційній скарзі стверджували, що висновки суду про кваліфікуючу ознаку вбивства – особливу жорстокість – ґрунтуються на припущеннях та показаннях свідка, недопустимих у силу статті 97 КПК України. Верховний Суд відмовив у задоволенні касаційної скарги, зазначивши, що

вислови, які потерпіла чула від дитини, певним чином можуть підтверджувати той факт, що засуджений завдав ударів у присутності свого сина, який був свідком вчинення злочину. Однак ця обставина підтверджується не лише цим доказом, а й іншими доказами, в тому числі показаннями самого засудженого. Таким чином, ці показання, навіть якщо вважати їх показаннями для доведення факту присутності дитини під час убивства, можуть бути визнані допустимими з урахуванням критеріїв, передбачених п. 3 та 4 ч. 2 та ч. 6 ст. 97 КПК України. Виходячи з цього, Суд відхилив доводи в касаційних скаргах, що стосуються використання показань із чужих слів [13].

Також Верховним Судом визнано допустимим доказом показання з чужих слів у кримінальному провадженні за ч. 1 ст. 125, ч. 2 ст. 156 КК України. Так, за вироком суду першої інстанції чоловіка визнано винним та засуджено за те, що він 13 серпня 2016 року, приблизно о 19 год 30 хв, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, маючи умисел на спричинення тілесних ушкоджень, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер свого діяння, вік та фізичний стан малолітньої особи, передбачаючи можливість настання суспільно небезпечних наслідків, вчинив щодо неї розпусні дії сексуального характеру з метою задоволення своєї статевої пристрасті, чим спричинив потерпілій легкі тілесні ушкодження.

Ухвалою Запорізького апеляційного суду від 10 квітня 2019 року вирок Заводського районного суду міста Запоріжжя від 19 грудня 2018 року залишено без змін. У касаційній скарзі засуджений просить скасувати вирок Заводського районного суду міста Запоріжжя від 19 грудня 2018 року та ухвалу Запорізького апеляційного суду від 10 квітня 2019 року та призначити новий розгляд у суді першої інстанції, посилаючись на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону судом першої та апеляційної інстанції. Засуджений стверджує, що суд першої інстанції порушив його право на справедливий суд, оскільки відмовив стороні захисту у допиті малолітньої потерпілої, порушивши право на перехресний допит. Верховним Судом зазначено, що допит потерпілої було визнано судом неможливим і її показання не могли безпосередньо сприйматися в судовому засіданні, тому суд першої інстанції згідно з вимогами ст. 97 КПК України обґрунтовано поклав в основу обвинувального вироку, окрім інших показань та письмових документів, показання свідків, яким стали відомі обставини події як зі слів потерпілої, так і зі слів її законного представника.

Судом визнано безпідставними доводи касаційної скарги засудженого щодо порушення вимог КПК України у частині відмови у допиті малолітньої потерпілої. Так, у суді першої інстанції був допитаний свідок, яка працює практичним психологом в інтернаті «Світанок» та була залучена для участі у допиті малолітньої потерпілої під час досудового розслідування. У судовому засіданні 31 травня 2018 року вона заявила, що як психолог заперечує проти допиту дитини. Законний представник потерпілої також заперечувала про допит її дитини в судовому засіданні. На підставі цього Верховний Суд вважає, що доводи засудженого про порушення його права на допит малолітнього свідка є безпідставними, оскільки судами попередніх інстанцій встановлено, що допит малолітньої потерпілої може привести до травмування психіки та негативних наслідків для дитини, про які заявили її законний представник та психолог.

Як бачимо, в даному випадку хоча формально такі показання не підпадають під дію ст. 97 КПК України, оскільки серед випадків, в яких суду надається право визнати неможливим допит особи, відсутня така підстава, як неможливість допиту малолітньої особи на підставі можливого негативного впливу на психічний розвиток, але судова практика складається таким чином, що в інтересах малолітніх осіб, які є потерпілими або свідками кримінальних правопорушень, їхні показання безпосередньо не досліджуються, а допитуються інші особи, і показання визнаються показаннями з чужих слів. Оскільки, як зазначає Верховний Суд, засаді безпосередності, як і будь-якій іншій загальній засаді, притаманна певна гнучкість у застосуванні в конкретних обставинах. Вказане кореспондується з правовою позицією Верховного Суду, викладеною в постанові від 19 листопада 2019 року у справі № 750/5745/15-к (провадження № 51-10195 км 18) [14].

Зазначене відповідає міжнародним документам у сфері захисту прав дитини. Так, згідно з ч. 1 ст. 1 Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, кожна Сторона вживає необхідних законодавчих або інших заходів для захисту прав й інтересів жертв, у тому числі їхніх особливих потреб як свідків, на всіх стадіях розслідування та кримінального провадження, зокрема шляхом забезпечення уникнення контакту між жертвами та правопорушниками в суді та приміщеннях правоохоронних органів, крім випадків, коли компетентні органи встановлять інше в найкращих інтересах дитини або коли

розслідування чи провадження вимагають такого контакту [15].

Відповідно до п. 68, 72 Керівних принципів Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, прийнятих Комітетом міністрів Ради Європи 17.11.2010 року, слід уникати прямого контакту, протистояння або спілкування дитини-жертви або дитини-свідка з підозрюваним, наскільки це можливо, якщо тільки дитина-жертва не вимагає цього [16].

Крім цього, у вищезазначеному кримінальному провадженні засуджений наголошує, що внаслідок відмови суду від допиту малолітньої потерпілої порушено його право на перехресний допит. Зазначене право закріплене у підпункті «d» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, положення якої за змістом ч. 2 ст. 1 КПК є нормами кримінального процесуального законодавства України як міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України. Так, згідно з підп. «d» п. 3 ст. 6 Конвенції, кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має право щонайменше допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення. Та відповідно до ч. 7 ст. 352 КПК України після прямого допиту протилежній стороні кримінального провадження надається можливість перехресного допиту свідка. Під час перехресного допиту дозволяється ставити навідні запитання. Право на перехресний допит зумовлюється необхідністю забезпечення принципу безпосередності дослідження доказів, що дає стороні можливість з'ясувати всі обставини, які вона вважає важливими для вирішення справи, уточнити показання свідка та поставити під сумнів ті чи інші повідомлення особи або її репутацію.

На переконання Верховного Суду, перехресний допит у суді малолітньої дитини допустимий лише у виняткових випадках. Аналізуючи обмеження права захисту засудженого у співвідношенні сумісності з гарантіями ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, колегія суддів Верховного Суду зазначає, що у даному провадженні суди взяли до уваги показання потерпілої, виконавши вимоги, сформовані прецедентною практикою Європейського Суду з прав людини: жито максимальних заходів для встановлення необхідності забезпечення явки малолітньої потерпілої до суду; підтверджено показання малолітньої потерпілої іншими доказами; відсутність свідка через поважну причину, а саме обтяжливість

допиту малолітньої потерпілої, що, на думку колеги суддів Верховного Суду, суперечило б змісту та меті цієї процесуальної дії [17].

Відповідно до ч. 3 ст. 97 КПК України, суд має право визнати неможливим допит особи, якщо вона: 1) відсутня під час судового засідання внаслідок смерті або через тяжку фізичну чи психічну хворобу; 2) відмовляється давати показання в судовому засіданні, не підкоряючись вимозі суду дати показання; 3) не прибуває на виклик до суду, а її місцезнаходження не було встановлено шляхом проведення необхідних заходів розшуку; 4) перебуває за кордоном та відмовляється давати показання [1].

Так, наприклад, у кримінальному провадженні за обвинуваченням особи у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України, показання з чужих слів визнано судом допустимим доказом (показання потерпілої та свідка) у зв'язку з тим, що потерпілий помер. Тобто в даному випадку зазначені показання надані його дружиною, яка є потерпілою в кримінальному провадженні, та донькою, яка є свідком. При цьому їхні показання узгоджуються з іншими доказами у кримінальному провадженні [18].

Показання з чужих слів не може бути допустимим доказом факту чи обставин, на доведення яких вони надані, якщо показання не підтверджуються іншими доказами, визнаними допустимими (ч. 6 ст. 97 КПК України) [1]. Так, у кримінальному провадженні за ч. 2 ст. 307 КК України суд не визнав допустимим доказом показання з чужих слів свідків, оскільки вони не можуть бути використані на доведення самого твердження про збут наркотичних засобів під час оперативних закупок, оскільки вони не були безпосередніми очевидцями цих подій, а про вказане їм відомо лише з чужих слів – пояснень під час оперативних закупок [19].

Висновки

Таким чином, оцінка допустимості доказів у судовому провадженні відіграє головну роль у вирішенні кримінального провадження по суті та є передумовою винесення законного, обґрунтованого та вмотивованого судового рішення. Вирішення окреслених проблемних питань сприятиме виконанню завдань кримінального провадження та забезпечить додержання конституційних прав усіх його учасників.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року № 4651-VI/ URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 15.07.2020).

2. Ухвала Северодонецького міського суду Луганської області від 27.02.2020 року (справа № 428/8221/19). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87937684> (дата звернення: 15.07.2020).

3. Ухвала Першотравневого районного суду м. Чернівці від 21.01.2020 року (справа № 727/6518/17). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87299182> (дата звернення: 15.07.2020).

4. Ухвала Гадяцького районного суду Полтавської області від 18.02.2020 року (справа № 532/308/15-к). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87778426> (дата звернення: 15.07.2020).

5. Ухвала Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 21.01.2020 року (справа № 359/2218/18). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87222238> (дата звернення: 15.07.2020).

6. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України : інформаційний лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05.10.2012 р. URL: http://sc.gov.ua/ua/2012_rik.html (дата звернення: 15.07.2020).

7. Панова А.В. Визнання доказів недопустимими в кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2016. 226 с.

8. Литвин О.В. Деякі питання порядку визнання судом недопустимості доказів у стадії судового розгляду. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-1. С. 356-358.

9. Шевчук М.І. Визнання доказів недопустимими: право суду чи обов'язок. *Право і суспільство*. 2017. № 4. Ч. 2. С. 207-215.

10. Постанова Верховного суду від 05.03.2020 року (справа № 666/5448/15-к). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88103418> (дата звернення: 15.07.2020).

11. Постанова Верховного Суду від 03.02.2020 року (справа № 461/3138/17). URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87424239> (дата звернення: 15.07.2020).

12. Тижневий огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду за період з 27.05.2019 по 31.05.2019. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_KKS_27_05_19.pdf?fbclid=IwAR2Z-o7ofhiJxTI1KPYVuuMDPG-MBxU4SAwUx9yK1QT16baKGbZJg3L74 (дата звернення: 15.07.2020).

13. Постанова Верховного Суду від 19.11.2019 року (справа № 441/845/17). URL: http://reyestr.court.gov.ua/Review/85934761?fbclid=IwAR35qetlrA36E_rB37ktT1jYb7HmAnLorT5aZofj8C5k5wYDWQ-imemtd4 (дата звернення: 15.07.2020).

14. Постанова Верховного Суду від 04.03.2020 року (справа № 332/2216/17). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88103419> (дата звернення: 15.07.2020).

15. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25.10.2007 року : ратифікована Верховною Радою України 20.06.2012 року. URL: <https://>

zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text (дата звернення: 25.07.2020).

16. Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей від 17.11.2010 року. URL: <https://rescentre.org.ua/dytyna-svidok/kerivni-printsipi-komitetu-ministriv-radi-ievropi-schodo-sudochinstva-druzniogo-ditini> (дата звернення: 25.07.2020).

17. Постанова Верховного Суду від 04.03.2020 року (справа № 332/2216/17). URL:

<http://reyestr.court.gov.ua/Review/88103419> (дата звернення: 25.07.2020).

18. Постанова Верховного Суду від 30.05.2019 (справа № 572/843/17). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82157191> (дата звернення: 15.07.2020).

19. Вирок Кіровського районного суду м. Кіровограда від 30.10.2018 року (справа № 404/431/18). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77481133> (дата звернення: 25.07.2020).

Valentyna Drozd. Problematic issues of admissibility of evidence in court proceedings

The purpose of the article is to study the problematic issues of admissibility of evidence in court proceedings, taking into account case law. Based on examples from judicial practice, the article examines the problematic aspects of determining by the court admissibility of evidence; the concept of "obviously inadmissible evidence" has been investigated and cases have been identified in which evidence is obviously inadmissible; examples of recognition of evidence as unacceptable on the basis of discrepancies between the data of the pre-trial investigation and the direct examination of the evidence by the court are given; The problematic aspects of admissibility of testimony from other people's words are clarified. It is emphasized that one of the debatable issues is the procedure for declaring evidence obviously inadmissible. Thus, in the case of establishing the obvious inadmissibility of evidence during the trial, the court finds this evidence inadmissible, which entails the impossibility of examining such evidence or terminating its examination in court, if it was initiated. That is, in this case, the court may, at any stage of the trial, declare the evidence inadmissible, which will facilitate a faster trial. But the notion of "obviously inadmissible evidence" is of an evaluative nature, as it is not provided by the criminal procedure law. It was found that after direct interrogation, the opposite party to the criminal proceedings was given the opportunity to cross-examine the witness. It is permissible to ask leading questions during cross-examination. The right to cross-examination is conditioned by the need to ensure the principle of direct examination of evidence, which allows the party to clarify all the circumstances that it considers important for the case, clarify the testimony of a witness and question certain reports of the person or his reputation. It is concluded that the assessment of the admissibility of evidence in court proceedings plays a major role in resolving criminal proceedings on the merits and is a prerequisite for a lawful, reasonable and reasoned court decision. The solution of the outlined problematic issues will facilitate the fulfillment of the tasks of the criminal proceedings and will ensure the observance of the constitutional rights of all its participants.

Key words: admissibility of evidence, obviously unacceptable evidence, the immediacy of the court's examination of evidence, testimony from other people's words.